

Handläggare
Kamilla Nylund
Telefon: 08-50825473

Till
Socialnämnden
2024-10-22

Remiss av Motion om skolfrid

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2024/543

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Socialnämnden har fått en remiss om en motion från Jan Jönsson (L) om att fullmäktige arbetar fram ett program i enlighet med Liberalernas program skolfrid. I motionen lyfts 23 olika förslag för att öka studiero i skolan, minska kränkningar och mobbning i skolan, öka tryggheten till och från skolan, på skolan, på raster och på fritiden, minska risken för att barn dras in i kriminalitet och droghandel samt förstärka skolans värdegrundsarbete. Programmet som föreslås är omfattande och involverar flera olika huvudmän. Förvaltningen bedömer att sex av förslagen ligger inom socialnämndens uppdrag och svarar på dessa i tjänsteutlåtandet.

1. Kompetensutveckling av personal i värdegrundsarbete samt stöd till skolorna i att utveckla ett normkritiskt arbetssätt och arbeta med våldsprevention.
2. Att fler skolsociala team ska bestå också av en föräldrarådgivare och en fältassistent för att täcka in hela barnets tid.
3. Att socialtjänsten ges tydliga uppdrag att under utredning och insats stämna av om lärandet och skolresultaten för eleven förbättras eller ej av vidtagna åtgärder.
4. Att det för Stockholms skolor möjliggörs att med stöd av socialtjänsten tillhandahålla föräldrautbildningar.
5. Att det undersöks om unga som varit placerade på institution och ska fortsätta sin skolgång så att skolor får tillräcklig bakgrundsinformation, samt att det görs en bedömning om eleven som varit på SIS-institutionen kan klara av att vara i den ordinarie skolmiljön eller om det inte är lämpligt.

6. Att modellen Våga anmäla, våga vittna sprids för att inbegripa fler stadsdelar i Stockholms stad.

Förvaltningen instämmer både i motionärens syn på skolans betydelse som skyddsfaktor för barn och unga och vikten av studiero och trygghet i skolan. Förslagen avseende utveckling av MVP, skolsociala team, föräldraskapsstöd, utredning och insatser inom socialtjänsten som stabiliserar skolgång samt placerade barns och ungas skolgång ligger enligt förvaltningens bedömning i linje med det pågående utvecklingsarbete som redan pågår inom stadens socialtjänst i samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna. En större satsning i staden än den nuvarande på MVP och MVP Fritid kräver enligt förvaltningen utökade resurser. Förslaget om att sprida modellen Våga anmäla, våga vittna bedömer förvaltningen inte som möjlig då modellen inte längre finns kvar i sin ursprungliga form.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Bakgrund

Socialnämnden har fått en remiss om en motion från Jan Jönsson (L) angående ett förslag om att fullmäktige ska arbeta fram ett program i enlighet med Liberalernas program skolfrid.

Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna i Enskede-Årsta-Vantör, Kungsholmen, Skärholmen, Järva och Norra innerstaden, Akademikerförbundet SSR, BRIS - Barnens rätt i samhället, Organisationerna MÄN, Sveriges lärare Stockholm, Sveriges skolledare Stockholm samt Unizon.

Ärendet

Motionären framför att allt för få elever i Stockholms skolor upplever lugn och ro på lektionerna och att bara sex av tio elever i årskurs 8 anser att vuxna i skolan reagerar på kränkningar. Könsskillnader mellan pojkar och flickor beskrivs såtillvida att flickor tar större ansvar för studiero i klassrummen och att arbetet därför behöver inriktas särskilt på pojkars värderingar och beteende. I motionen framhålls att lärarnas roll som proffs på undervisning behöver återupprättas och att skolan behöver hjälp från andra professioner som är proffs på socialt förebyggande arbete.

Programmet skolfrid innefattar totalt 23 förslag som involverar flera olika huvudmän och professioner såsom lärare, ledning, elevhälsa, elever, föräldrar, socialtjänst, polis och andra aktörer. Programmet omfattar frågor av trygghetsskapande karaktär till och från skolan, i skolans lokaler, på fritids- och rastaktiviteter, men även på att minska kränkningar och mobbing, risken att komma i kontakt med

kriminalitet och droghandel samt fokus på skolans värdegrundsarbete och metoder för detta.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 16 oktober. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 17 oktober 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen instämmer både i motionärens syn på skolans betydelse som skyddsfaktor för barn och unga och vikten av studiero och trygghet i skolan. Socialtjänsten har ett ansvar för att bidra till en fungerande skolgång för barn och unga. Detta tjänsteutlåtande behandlar enbart de förslag i motionen som ligger inom socialnämndens ansvarsområde.

Att skolor samverkar i arbetet med MVP med stadsdelsförvaltningarna

Socialnämnden stödjer utbildningsnämndens arbete mot stereotypa könsroller och machokultur i skolan samt stadsdelsnämndernas arbete med Fritid fri från våld. Stödet består bland annat av att medverka i anordnandet av utbildningar i MVP, vilka i de flesta fall ges av organisationen MÄN, och när det gäller MVP Fritid (tidigare benämnt *Fritid fri från våld*) även länsstyrelsen i Stockholms län. Fältassistenter, föräldrarådgivare och familjehandlare är exempel på professionella inom stadsdelsförvaltningarna som i vissa stadsdelsområden samarbetar med skolpersonal i arbetet med MVP.

Att fler skolsociala team ska bestå också av en föräldrarådgivare och en fältassistent för att täcka in hela barnets tid

Forskning visar att skolsociala team är ett arbetssätt som är en viktig framgångsfaktor för att hantera och åtgärda skolfrånvaro. Socialnämnden har tillsammans med utbildningsnämnden en samordnande funktion för de skolsociala teamen i staden och det finns idag skolsociala team i alla elva stadsdelsnämnder i staden.

Skolsociala team består av skolsocionomer från socialtjänstens öppenvårdsenheter, som organisatoriskt oftast ingår i samma enhet som fältassistenter och föräldrarådgivare. Professionerna arbetar redan idag nära varandra för att komplettera varandras uppdrag och bidra till goda uppväxtvillkor hos barn och unga. Både föräldrarådgivare och fältassistenter har emellertid uppdrag och målgrupper som är bredare än de skolsociala teamen, varför samarbetet behöver utgå från lokala behov och förutsättningar.

Att socialtjänsten ges tydliga uppdrag att under utredning och insats stämna av om lärandet och skolresultaten för eleven förbättras eller ej av vidtagna åtgärder

Förvaltningen instämmer med motionären om att det är viktigt att socialtjänsten utreder och följer upp skolgången för barn som är aktuella inom socialtjänsten. Att utreda barns och ungas skolgång är något som socialtjänsten har rutiner för inom ramen för en barnavårdsutredning. Utbildning är ett av behovsområdena inom BBIC¹ som är den modell som socialtjänsten i staden använder för utredning och uppföljning av insatser inom den sociala barn- och ungdomsvården.

När det gäller uppföljning av insatser i öppenvård görs detta utifrån vilka mål som har formulerats i uppdraget eller genomförandeplanen. Inte sällan handlar målen om barnets skolgång, eftersom en fungerande skolgång och bra skolresultat är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för att förebygga utanförskap, kriminalitet, missbruk och ohälsa.

När det gäller placerade barn och unga ska socialtjänsten enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL, och lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, särskilt uppmärksamma barnets eller den unges skolgång, varför detta alltid ingår i socialtjänstens uppföljning av barns och ungas placering utanför det egna hemmet.

Att det undersöks om unga som varit placerade på institution och ska fortsätta sin skolgång så att skolor får tillräcklig bakgrundsinformation, samt att det görs en bedömning om eleven som varit på SIS-institutionen kan klara av att vara i den ordinarie skolmiljön eller om det inte är lämpligt. Socialtjänsten ska enligt lag arbeta för att placerade barn och unga får den utbildning och det stöd de har rätt till. År 2020 införde staden SAMS² (samverkan för socialtjänst och skola) som är ett stöd som ska underlätta samverkan mellan socialtjänst och skola för att säkra att alla placerade barn får en obruten skolgång. SAMS innefattar också rutiner för att identifiera behov av stöd gällande barnets eller den unges fortsatta skolgång inför ett avslut av placering i samhällsvård.

Staden bedriver också skolsamordnarprojektet som är ett socialt investeringsfondsprojekt mellan socialnämnden,

---

¹ BBIC, Barns behov i centrum, beskriver ett arbetssätt för socialtjänstens barn- och ungdomsvård framtaget av Socialstyrelsen. BBIC innehåller en struktur för handläggning, genomförande och uppföljning av myndighetsutövningen.

² SAMS är framtaget av Skolverket, Socialstyrelsen och Specialpedagogiska skolmyndigheten för att stödja kommunernas arbete med att tillämpa gällande reglering och därmed skapa förutsättning för en obruten skolgång för placerade barn och unga där placeringen medför skolbyte.

utbildningsnämnden och fem stadsdelsnämnder för barn och unga som placeras på institution, exempelvis SiS, och som pågår 2022 - 2025. Skolsamordnarprojektet tar också sikte på en fungerande skolgång på hemmaplan efter avslutad placering.

Att det för Stockholms skolor möjliggörs att med stöd av socialtjänsten tillhandahålla föräldrautbildningar.

Föräldraskapsstöd i olika former är en viktig skyddsfaktor för att främja barns hälsa och utveckling samt stärka föräldrar – barn relationen. Alla stadsdelsförvaltningar i Stockholms stad erbjuder olika former av stöd till föräldrar, blivande föräldrar, bonusföräldrar och andra viktiga vuxna. Det finns bland annat ABC, Komet, Föräldraskap i Sverige och På rätt väg.

Arbete pågår för att öka tillgängligheten till föräldraskapsstödet och det arbetet behöver fortsätta inom ramen för övrig samverkan mellan bland annat skola och socialtjänst kring barn och unga i behov av samordnat och tidigt stöd.

Att modellen *Våga anmäla*, *våga vittna* sprids för att inbegripa fler stadsdelar i Stockholms stad.

Lokal polis i Farsta lyfte 2020 till stadsdelsnämnden i Farsta att det var problematiskt att många brottsutsatta barn och unga i området inte vågade fullfölja en polisanmälan om brott. Utifrån det togs modellen *Våga anmäla*, *våga vittna* fram i samarbete mellan Farsta stadsdelsnämnd, lokal polis och skola för att stötta barn och unga i Farsta som blivit utsatta av brott begångna av andra barn i syfte att få fler att våga anmäla och vittna. Modellen har utvärderats med hjälp av extern utvärderare som visade att *Våga anmäla*, *våga vittna* inte fungerade som tänkt. Framförallt kan inte polisen medverka i möten med unga brottsutsatta som inte anmält brott och ta del av informationen utan att agera. Dessutom blev omfattningen på modellen både för resurs- och logistikkrävande vilket försvårade genomförandet av arbetet. Modellen finns därför inte längre kvar i sin ursprungliga form, men har inom socialtjänsten i Farsta stadsdelsnämnd bytt namn till *En hjälpande hand* med fokus på att få fler brottsutsatta barn och unga ska få stöd i att vilja prata med en trygg vuxen om det som hen varit med om.

Sammantaget gör förvaltningen bedömningen att förslagen avseende MVP, skolsociala team, föräldraskapsstöd, utredning och insatser som fokuserar på skolgång ligger väl i linje med det utvecklingsarbete som redan pågår inom stadens socialtjänst i samverkan med skolan.

En större satsning i staden än den nuvarande på MVP och MVP Fritid kräver enligt förvaltningen utökade resurser. Förslaget om att sprida modellen *Våga anmäla*, *våga vittna* bedömer förvaltningen inte som görlig då modellen inte längre finns kvar i sin ursprungliga

form. Stöd till unga brottsutsatta och vittnen erbjuds på Stödcentrum vid socialförvaltningen på tre olika platser i staden; vid Globen, på Södermalm och i Rinkeby. Unga mellan 10 och 21 år kan där få rådgivning och information, stödsamtal, rättegångsstöd, praktisk hjälp i kontakt med polis, åklagare och försäkringsbolag. Händelsen behöver inte vara polisanmäld. Även vittnen till brott och anhöriga kan få hjälp och stöd. Arbete pågår fortlöpande från förvaltningen att sprida kännedom om stödcentrum till barn – och unga.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Motion av Jan Jönsson (L) om skolfrid

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-10-09
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2024-10-08